

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ирина Колева Колева – СУ „Св. Климент Охридски“

върху дисертационен труд на тема: „**Организация на ситуациите по български език в разновъзрастови подготвителни групи в детската градина/училище**“

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Методика на обучението по български език“, Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по.... , Област на висшето образование: 1. Педагогически науки

Автор: Иванка Стоянова Павлова

Научен ръководител: проф. д-н Маргарита Георгиева

1. Представяне на процедурата

Документите, които е представила докторант Иванка Павлова по процедурата за защита на дисертационния ѝ труд, отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на РБългария и на Правилника за развитие на академичния състав на ШУ (от 12.10.2018). Приложени са дисертационен труд и автореферат.

2. Технически характеристики на дисертацията и автореферата

Структурата на дисертационния труд е класическа и следва логиката на едно научно методическо изследване. Текстът е в обем от 277 печатни страници, онагледени с 25 таблици и 23 фигури. Структуриран е от увод, четири глави, заключение и справка за научните приноси. Към труда има 3 приложения, поместени в 88 страници. Проучената литература е в обем от 123 заглавия, в т.ч. и от интернет източници.

Авторефератът е в обем от 45 стр. и е онагледен с 20 таблици и 6 фигури.

2. Актуалност на тематиката

В съдържателен план представеният за защита дисертационен труд е в областта на методиката на обучението по български език в предучилищното образование. Избраната тема е актуална, защото нормативната база за предучилищно възпитание е адресирана основно към организацията на работа в разновъзрастови групи, а указанията за възпитателно-образователния процес в разновъзрастовите (смесени) групи са твърде оскъдни. По своята същност темата е многоаспектна, затова и концепцията за организация на работата в разновъзрастови групи, представена като една съвременна визия на научна разработка, обхваща комплекс от дейности в областта на организацията и планирането на възпитателно-образователния процес в детската градина.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд и на приносите

Дисертационният труд, предложен за защита, е резултат от изследователски търсения и апробации на Иванка Павлова в статуса ѝ на предучилищен педагог, който има натрупан голям практически опит. От тази гледна точка е направен и прегледът на нормативната база на предучилищното образование в **първа глава** на дисертацията. Изводът е, че спецификата на разновъзрастовите групи се отчита твърде бегло в нормативните документи. Това още веднъж потвърждава мотива за избор на дисертационната тема, затова авторката представя методическа концепция за организиране на възпитателно-образователния процес по български език в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие при работа в разновъзрастови подготвителни групи. Концепцията е съсредоточена върху взаимодействието между детето и учителя в системата на усвояване на съдържанието от образователно направление БЕЛ (вж. **2. глава**). За първи път в системата на предучилищното образование се представя емпирико-теоретичен модел за методическа рамка и организационна структура на педагогическата ситуация, като основна форма на педагогическо взаимодействие при усвояването на български език. **Трета и четвърта глава** са посветени на провеждането на експеримента и на резултатите от него. Данните сочат, че между входа и изхода на експеримента има съществена положителна разлика, което мотивира и въпроса ми:

Въпреки че при децата билингви има ръст при усвояване на предвиденото съдържание по ОНБЕЛ, от приложенията става ясно, че те допускат много езикови грешки при общуването. В какво се крие според Вас причината за това – във факта, че се работи със смесена група или в недостатъчното овладяване на българския език от децата билингви?

Принос за дисертационното изследване е, че апробираният диагностичен инструментариум е съобразен с ДОС (в план запомняне – разбиране – приложение), като едновременно с това е адаптиран към спецификата на РПП. Анализът от приложението му насочва към извода, че той може успешно да се използва и при работа в едновъзрастова група, а това е още едно потвърждение за практико-приложната стойност на изследването.

Заклучението и обобщенията систематизират резултатите от цялостното проучване и потвърждават приложимостта на авторовите идеи.

Основните приноси на разработката се изразяват в следното:

1. Като резултат от дългогодишен личен педагогически опит е разработена авторска методическа концепция за организация на образователния процес по Български език и литература в разновъзрастови (подготвителни) групи.

2. Изградена и апробирана е методическа система за работа в разновъзрастни подготвителни групи, включваща съществени аспекти на възпитателно-образователния процес:

- организация на съвместната работа на подгрупите (организирани по възраст и/или по интереси);
- методическа рамка на педагогическата ситуация;
- структура на педагогическата ситуация като основна форма на педагогическо общуване.

3. Използваните критерии и показатели за оценяване на постиженията на децата по ОНБЕЛ могат да се прилагат както в разновъзрастни, така и в едновъзрастни подготвителни групи, тъй като са съобразени с ДОС.

4. Експерименталната работа показва, че методическата концепция на познавателните книжки „Вики и Ники” е подходяща за работа в разновъзрастни подготвителни групи.

4. Характеристика на автореферата и публикациите

В автореферата са отразени основните парадигми по структурата на дисертационният труд; ясно е адекватно представено съдържанието на дисертацията. Приемам приложената справка за приносните моменти, тъй като тя не противоречи на обособените от мен приноси.

Публикациите, подкрепящи дисертационното изследване, са съобразени с неговата тема. Две от тях вече се използват от учителите, които работят с познавателните книжки „Вики и Ники”.

В заключение:

Дисертацията на Иванка Стоянова Павлова представлява сериозно проучване, посветено на работата в разновъзрастни подготвителни групи в системата на предучилищното възпитание и образование и предлага рационални технологични идеи, приложими в системата на предучилищното образование. Това ми дава основание да препоръчам на членовете на научното жури при ШУ „Епископ Константин Преславски“ и на последващото утвърждаване от съвета на ДИКПО – Варна, **на Иванка Стоянова Павлова да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор”** по научната специалност „Методика на обучението по български език”, Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...., Област на висшето образование; 1. Педагогически науки

21.01.2019 г.

(проф. д-р Ирина Колева)